

การสำรวจ รวบรวม และประเมินผลศัตรูธรรมชาติของแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ
ทางเศรษฐกิจในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

**Survey, collection and evaluation of natural enemies of insect pests of economic
importance in the Upper Northern Region of Thailand**

ชาญณรงค์ ดวงสอาด ชัยฉัตรนั สนศิริ แสงเดือน จันทร์ขาว พอใจ เดชอุป
ประภาทิพย์ พันธชาติ และสมาพร แสงยศ

บทคัดย่อ

ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2548 ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช
โดยชีววิธีแห่งชาติภาคเหนือตอนบน ได้ดำเนินการสำรวจ รวบรวม และประเมินผลศัตรูธรรมชาติ
ของแมลงศัตรูพืชชนิดต่าง ๆ จากการเก็บตัวอย่างในแปลงพืชไร่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผลและไม้
ป่าพบแมลงศัตรูที่สำคัญทางเศรษฐกิจ จำนวน 215 ตัวอย่าง จำแนกเป็นแมลงศัตรูพืช 60 ชนิด พบแมลง
ศัตรูธรรมชาติทั้งหมดจำนวน 105 ชนิด จำแนกเป็นตัวเบียน 82 ชนิด และตัวห้ำ 23 ชนิด ที่ม
ีความสำคัญ ในการควบคุมประชากรแมลงศัตรูพืช นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาชีววิทยาและสั
กยภาพ การเป็นตัวห้ำของด้วงเต่าตัวห้ำชนิดต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมประชากรแมลงศัตรูพืช
ตลอดจนการติดตามประชากรและประเมินประสิทธิภาพของแมลงศัตรูธรรมชาติของแมลงศัตรูพืชผัก
วงศ์กะหล่ำ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศัตรูพืชต่อไป

คำสำคัญ: การสำรวจ การประเมินผล แมลงศัตรูพืช ศัตรูธรรมชาติ

ABSTRACT

During October 2003 to May 2005, survey, collection and evaluation of natural enemies
of insect pests of economic importance in the upper northern region of Thailand were conducted. Total
of 215 samples from field, vegetables, ornamental and fruit tree plantation were collected. 105 species
of insect natural enemies were found attacking 60 species of insect pests. Of these, 82 species were
parasitoids where as 23 species were insect predators. In addition, biology and the efficacy of
coccinellid predators for used as biological control agents and evaluation of insect natural enemies of
crusiferous pests were also investigated.

Key words: survey, evaluation, insect pests, natural enemies.

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีแห่งชาติภาคเหนือตอนบน

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตู้ ปณ. 11 แม่โจ้ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่ 50290

National Biological Control Research Center, Upper Northern Regional Center (NBCRC/UNRC)

Maejo University, P.O. Box 11, Maejo, Sansai, Chiang Mai 50290